

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/250/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416209033
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4416209033.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogradovej, v právnej veci žalobcu: JUDr. Mgr. V. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., H. XX/XXX, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00585441, zast.: JUDr. Danuša Tichá, advokátka, AK so sídlom Bratislava, Nám. M. Benku 6, o určenie platnosti poisťnej zmluvy, o vydanie poisťky k poisťnej zmluve a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 331,94 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu v Nových Zámkoch č. k. 17C/197/2016-106 zo dňa 24. marca 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti a súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti týkajúcej sa určenia platnosti poisťnej zmluvy č.152052662-1, uzatvorenej dňa 2.11.1998 a v časti o vydaní poisťky k poisťnej zmluve č.152052662-1, uzatvorenej dňa 2.11.1998. Ďalším výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 331,94 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 34 % a žalobcu zaviazal zaplatiť súdny poplatok v sume 218,50 eur na účet súdu do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

1.2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 137 CSP, § 788 odsek 1, 2, 3, § 791 odsek 1, § 792 odsek 1, 2, § 451 odsek 1, 2, § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že žalobca a žalovaný dňa 02. 11. 1998 uzatvorili v zmysle § 788 OZ poisťnú zmluvu pre kapitálové poistenie dieťaťa - Produkt VS1 č. 152052662-1. Poistencom bola dcéra žalobcu Alexandru Blašková, nar. 03. 07.01998. Začiatok poistenia bol 03. 11.1 998 a koniec platenia poisťného bol v poisťnej zmluve dohodnutý dňom 03. 11. 2013, najneskôr vo výročný deň začiatku poistenia v roku, v ktorom poistené dieťa dovŕši 25. rok života. Poisťná suma pre prípad sobáša alebo dožitia dieťaťa bola dohodnutá na sumu 266.756,- Sk, ročné poisťné vo výške 10.000,- Sk. Konštatoval, že poisťná zmluva vznikla prijatím a podpísaním návrhu poisťnej zmluvy dňa 02. 11. 1998 a zaplacením poisťného dňa 02. 11. 2008. Z výpovede žalobcu a oznámenia žalovaného z 05. 12. 2014 mal súd preukázané, že pri uzatvorení poisťnej zmluvy nebola poisťníkovi, žalobcovi, vydaná poisťka č. 1520526621 TARIF VS1, ktorá podľa uvedenej listiny bola žalobcovi zaslaná až dňa 26. 11. 2008 spolu s oznámením žalovaného zo dňa 05.12.2014. Žalovaný skoršie doručenie poisťky nepreukázal.

1.3. Súd právny vzťah strán neposudzoval podľa predpisov upravujúcich práva spotrebiteľa, pretože poisťacia zmluva bola uzatvorená dňa 02.11.1998, za účinnosti Občianskeho zákonníka účinného od 30.07.1997 do 10.10.1999, ktorý spotrebiteľské zmluvy neupravoval a zákon č. 258/2001 Z.z. O spotrebiteľských úveroch nadobudol účinnosť až od 01. 10. 2001

1.4. V časti určenia platnosti poisťacej zmluvy súd v zmysle § 137 písmeno c) CSP skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Mal preukázané, že zmluva bola platne a účinne uzatvorená s koncom platenia poisťného dňa 03. 11. 2013; bola k nej vydaná poisťka č. 1520526621 TARIF VS1 zo dňa 26. 11. 1998 s dojednanou dobou poistenia od 03.11.1998 do 03. 11. 2023, ktorá žalobcovi nebola doručená pred koncom platenia poisťného t.j. pred 03. 11. 2013, ale až následne spolu s oznámením z 05. 12. 2014. Žalovaný nepreukázal skoršie doručenie poisťky žalobcovi vrátane oznámenia Všeobecných poisťných podmienok pre životné poistenie, ktoré predložil k vyjadreniu zo dňa 14. 07. 2016. Keďže poistenie bolo v zmluve dojednané do 03. 11. 2013 a nie je prípustné určovať práva do minulosti, ak tieto už zanikli, súd nevzhladol naliehavý právny záujem na určení platnosti poisťacej zmluvy dohodnutej na dobu určitú, ktorá zanikla 03. 11. 2013, preto žalobu v tejto časti zamietol.

1.5. Žalobca sa domáhal vydania potvrdenia o poistení k poisťacej zmluve s poisťnými podmienkami. Skúmal nárok podľa ustanovenia § 137 písmeno a) CSP, keď pri žalobe na plnenie má žalobný návrh byť na zaplatenie určitej peňažnej sumy alebo na splnenie inej ako peňažnej povinnosti. Nepeňažnou povinnosťou môže byť niečo dať, resp. vydať, dodať, či vypratať. Právo na plnenie vyplýva zo žalobcom tvrdeného relatívneho právneho vzťahu medzi ním a žalovaným, ktorý môže byť založený na rozličných právnych dôvodoch (zmluva, bezdôvodné obohatenie a iné). V zmysle § 791 odsek 2 OZ poisťiteľ vydá tomu, kto s ním uzavrel poisťnú zmluvu, poisťku ako písomné potvrdenie o uzavretí poisťacej zmluvy. Poisťka je dokladom o uzatvorení poisťacej zmluvy. Ide o jednostranný právny úkon poisťovateľa, ktorým sa potvrdzuje existencia konkrétnej poisťacej zmluvy. Poisťka je zároveň dôkazom, že poisťník bol s poisťnými podmienkami poisťovateľa oboznámený. Poisťka však nemá povahu legitímácie na uplatnenie nároku a spravidla ani povahu akceptačného prejavu. Povahu akceptačného prejavu môže mať len v tých prípadoch, keď návrh na uzavretie poisťacej zmluvy dáva fyzická alebo právnická osoba a poisťovateľ mu odošle ako oznámenie o prijatí návrhu práve poisťku. V danom prípade dňa 02.11.2013 došlo k uzatvoreniu poisťacej zmluvy s poistením dojednaným na určitú dobu, do 03.11.2013, a preto po uplynutí dohodnutej doby platenia poisťného, keďže poisťka nemá povahu legitímácie na uplatnenie nároku žalobcu a v konkrétnom prípade nemala ani povahu akceptačného prejavu, pretože došlo k platnému a účinnému uzatvoreniu poisťacej zmluvy so všetkými náležitosťami v zmysle Občianskeho zákonníka, súd nárok žalobcu na vydanie poisťky zamietol. Mal za to, že v danom prípade poisťka nie je predpokladom na plnenie z poisťacej zmluvy a nemá ani povahu legitímácie na uplatnenie požadovaného nároku

1.6. Nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 331,94 eur považoval súd za dôvodný. Z predloženého výpisu z účtu žalobcu mal preukázané, že žalobca na výzvu žalovaného z 08. 10. 2013 dňa 29. 10. 2013 vykonal úhradu poisťného za poisťné obdobie od 03. 11. 2013 do 03. 11. 2014 vo výške 331,94 eur. Koniec platenia poisťného podľa zmluvy nastal dňa 03. 11. 2013. Súd mal preukázané, že žalovaný sa subjektívne dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia až po doručení ďalšej výzvy na zaplatenie poisťného zo dňa 15. 10. 2014 za poisťné obdobie od 03. 11. 2014 do 03. 11. 2015, na ktorú reagoval výzvou na vrátenie mylnej platby zo dňa 15. 12. 2014. Túto skutočnosť mal súd preukázanú listinnými dôkazmi a písomného vyjadrenia F. X. o tom, že žalobca sa na ňu obrátil so žiadosťou o radu vo veci úhrady poisťného začiatkom novembra 2015. Napriek zamietnutiu žaloby v časti týkajúcej sa určenia platnosti poisťacej zmluvy z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení súd vyššie uvedenú poisťnú zmluvu posúdil ako platnú, preto úhradou zo dňa 29. 10. 2013 (za poisťné obdobie od 03. 11. 2013 do 03. 11. 2014) sa žalovaný bezdôvodne obohatil, keďže išlo o sumu, ktorá bola zaplatená po zániku poistenia, ktorého koniec bol dňa 03. 11. 2013.

1.7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 odsek 1 CSP a § 255 odsek 1 CSP; žalobca si v konaní uplatňoval tri žalobné nároky (určenie platnosti poisťacej zmluvy, vydanie poisťky k poisťacej zmluve a vydanie bezdôvodného obohatenia) a úspešný bol v konaní len v časti uplatnenia nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom pomer úspechu žalobcu voči žalovanému v konaní bol 33 % : 67 %, a preto súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške rozdielu

pomerných úspechov, t.j. 34%. Žalobcu zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku za žaloby v zmysle § 5 odsek 1 z.č. 71/92 Zb. O súdnych poplatkoch spolu vo výške 218,50 eur podľa pol. 1 písm. a) a b) (zo žaloby na určenie platnosti poisťnej zmluvy vo výške 99,50 eur, zo žaloby o vydanie poisťky k poisťnej zmluve vo výške 99,50 eur a zo žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 19,50 eur).

2. Rozsudok vo vyhovujúcej časti a súvisiacom výroku o trovách konania napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, ktorý navrhol rozsudok v tejto časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo rozsudok zmeniť, žalobu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania 100 %. Odvolacie dôvody vymedzil ust. § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP, keď súd prvej inštancie pochybil vo svojom postupe, ako aj pri svojom rozhodovaní. Namietal absenciu zdôvodnenia, prečo sa súd neoboznámil s jeho vyjadreniami zo dňa 04. 07. 2016 a zo dňa 06.03.2017 a nevyhodnotil ani predložený dôkaz - Metodiku produktu VSI-Kapitálové poistenie dieťaťa a Všeobecné poisťné podmienky pre životné poistenie. Rozporne súd uvádza, že vypočul svedkyňu X. a v rozsudku na str. 9 tvrdí, že vychádzal z jej skutkových tvrdení. Nesúhlasil so záverom súdu o námietke premlčania. Subjektívny názor svedkyne v súvislosti s povinnosťou platiť poisťné z poisťnej zmluvy, ktorá je predmetom tohto konania, je bez akejkoľvek výpovednej hodnoty. Skutočnosť, že začiatkom novembra 2015 povedala žalobcovi, že nemal uhrádzať už poslednú platbu nepreukazuje, že premlčacia lehota začala plynúť až v novembri 2015. Má za to, že, premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia začala žalobcovi plynúť dňom, kedy platbu vykonal, teda 29.10.2013. Ak žalobca v žalobe tvrdil, že platenie poisťného malo byť dojednané iba na dobu 15 rokov, potom už v čase, kedy vykonal úhradu, musel vedieť, že uhrádza platbu, ktorú už nemal podľa jeho názoru uhrádzať. Opätovne zdôraznil, že pri písaní dátumu konca poisťného obdobia došlo jednoznačne ku chybe v písaní, a žalobca vedel, že doba platenia poisťného bola 25 rokov. Vyplýva to aj z návrhu poisťnej zmluvy, preto tvrdí, že bola dohodnutá do 03. 11. 2023. Žalobcovi neoznámil, že zmluva je neplatná, ale že sa zmenila na poistenie so zníženou - redukovanou - poisťnou sumou bez ďalšieho platenia poisťného. Z odôvodnenia rozsudku tiež jednoznačne nevyplýva, ako súd vec právne posúdil. I keď citoval niektoré ustanovenia zákona, neoprel rozhodnutie o dôležitých ustanoveniach vo vzťahu k právnym úkonom o ich platnosti a neplatnosti aj vzhľadom k záveru súdu prvej inštancie na str. 9 rozsudku, posledný odsek, že „Napriek skutočnosti, že súd žalobu v časti o určenie platnosti poisťnej zmluvy zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, posúdil vyššie uvedenú poisťnú zmluvu za platnú a účinnú. Absentuje nadväznosť na § 34 a § 35 ods. 2 Obč. zákonníka. Súd prvej inštancie porušil zákon v čl. 6 a v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR (obdobne v čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd). Zásada rovnosti sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a postavenia subjektov. Z jeho vyjadrenia zo dňa 14.07.2016 je zrejmé, že k podaniu pripojil listinné dôkazy, z ktorých vyplýval opak tvrdení žalobcu, ktoré boli dôležité z hľadiska nároku na vrátenie plnenia poskytnutého žalobcom ako úhradu poisťného zo dňa 29.10.2013. Súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav (čo do žalobcom tvrdenej a žalovaným popieranej skutočnosti o údajnom ukončení povinnosti platenia poisťného dňom 03.11.2013), teda nesplnil jednu zo svojich najzákladnejších povinností - presne ustáliť skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Uvedená chyba v písaní však nekorešpondovala so samotnou podstatou produktu, v rámci ktorého povinnosť platiť poisťné trvala po celú dobu poistenia až do jeho skončenia. Je presvedčený, že na základe takýchto skutočností si žalobca bol vedomý povinnosti platiť poisťné 25 a nie 15 rokov. Napriek tomu nevykonal úhradu poisťného za nasledujúce obdobie, a to ani na jeho výzvu zo dňa 02. 02. 2015, preto bol nútený v zmysle čl. 9 ods. 2 VPP pristúpiť k zníženiu poisťnej sumy bez ďalšieho platenia poisťného dňom 09. 03. 2015. Ak by mal vrátiť sumu uplatňovanú ako bezdôvodné obohatenie, musel by zníženie poisťnej sumy prehodnotiť od 09. 03. 2014.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že Metodika žalovaného k poisťnému produktu je iba jeho interný dokument, ktorý nemá na ich právny vzťah žiaden vplyv. Súd oboznámil zákonným spôsobom všetky listiny, vrátane listín doložených žalovaným, o čom však zrejme nemá vedomosť, pretože sa pojednávania nezúčastnil. K námietke premlčania uviedol, že počiatok premlčania začal plynúť až momentom, keď sa dozvedel od tejto skutočnosti (nie kedy sa mohol dozvedieť), teda dňa 09. 11. 2015, čo je v súlade s § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd vychádzal z dôkazov, ktoré preukázali začiatok plynutia premlčacej doby. Stotožnil sa s ustálenou praxou, poukázal na nález Ústavného súdu SR zo 17. februára 2016, sp. zn. I US 548/2015, podľa ktorého na určenie začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol podstatný okamih, kedy žalobca prostriedky žalovanému uhradil, ale kedy mu bolo zo strany žalobcu znemožnené tieto prostriedky podľa svojej vôle užívať, teda od okamihu, kedy sa žalobca pri kontrole platieb dozvedel o tejto

skutočnosti a jeho na túto skutočnosť aj upozornil dňa 09. 11. 2015. K námietke týkajúcej sa chyby v písaní uviedol, že žalovaný nepredložil jediný dôkaz vyvracajúci skutočnosť, že poisťná zmluva bola uzatvorená tak, že povinnosť platenia poisťného končí 03. 11. 2013, ako je to uvedené v zmluve. Chybou v písaní by takto mohol argumentovať napríklad aj o výške poisťnej sumy, respektíve spochybňovať akúkoľvek inú skutočnosť v zmluve. Ak teda tvrdí, že spravil chybu v písaní, mohol zmluvu vypovedať v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote. Toto svoje právo nevyužil a na túto skutočnosť ho za 15 rokov neupozornil, nechal si platiť poisťné 15 rokov a zároveň mu poisťku nevydal ako mal, ale až po pätnástich rokoch. Toto správanie žalovaného považuje za neštandardné. Práve oslobodenie od platenia poisťného bola hlavným motivačným determinantom, ktorým ho zástupca žalovaného pri uzatváraní poisťky presvedčil o výhodnosti zmluvy. Pri povinnosti platiť poisťné po dobu 25 rokov by pri poisťnej sume 266 756,- SK na poisťnom 250 000,- SK došlo k zhodnoteniu o 16 756,- SK za celé obdobie poisťnej zmluvy, t. j. 6,7 percentuálneho bodu (čiže ročne 0,27 %), pričom v roku 1988 bol priemer úrokových vkladov 11,05 percentuálneho bodu za rok, čo by tento produkt poisťovne učinil nepredateľným. Za nesprávny považoval aj názor súdu prvej inštancie je v tom, že danú vec neposúdil podľa ustanovení spotrebiteľského práva. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka, ktoré bolo prijaté pred novelou účinnou od 01. 01. 2008. Podľa jeho názoru sa zmluva po nadobudnutí účinnosti zákona č. 568/2007 Z.z. stala spotrebiteľskou zmluvou. Súd nesprávne posúdil právny stav keď konštatoval, že poistenie bolo v zmysle platnej zmluvy dojednané do 03. 11. 2013, keďže nie je prípustné určovať práva a povinnosti, ak tieto už vznikli, spätne, a preto mal za to, že nie je daný jeho naliehavý právny záujem na určení platnosti poisťnej zmluvy, ktorá skončila. Uvedený dátum je dátumom, kedy bol oslobodený od platenia poisťného, ale nie dátum zániku poistenia, čo potvrdil aj žalovaný v odvolaní. Keď vstupný vek dieťaťa pri uzatváraní zmluvy bol 0 rokov, 25 rokov života dovŕšilo podľa údajov v poisťnej zmluve dňa 03. 07. 2023. Z toho teda vyplýva že súd vychádzal z nesprávneho zistenia a keďže zmluva je stále aktívna, dôvod zamietnutia žaloby, že nie je možné určovať práva do minulosti, neexistuje. Určenia platnosti zmluvy sa domáhal z dôvodu, že v čase podania žaloby nenastala žiadna skutočnosť, ktorá mu umožňovala podať žalobu na plnenie, t. j. nebol dovŕšený vek dieťaťa, nenastal sobáš a ani poisťná udalosť. Určovacia žaloba bola teda jediným možným spôsobom, ako sa mohol domáhať svojich práv, respektíve vyriešenia svojej právnej neistoty. Naliehavosť právneho záujmu pramení z podstaty žaloby vzhľadom na to, že bez určenia platnosti poisťnej zmluvy nie je možné riešiť ďalšie otázky, ktoré sú významné z hľadiska strán sporu, ako to konštatoval aj Najvyšší súd v rozhodnutí 3 Cdo 224/2008. K v žalobe v časti týkajúcej sa vydanie potvrdenia poisťky súd zaujal nesprávny právny názor keď konštatoval, že došlo k platnému uzatvoreniu zmluvy s poistením dojednaným na dobu určitú do 03. 11. 2013, pretože poistenie bolo uzatvorené do doby, ak poistená osoba dovŕši 25 rokov života a to do 03. 07. 2023. Ak teda poistenie nezaniklo, súd mal žalobe vyhovieť, pretože si žalovaný nespĺnil zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 791 Občianskeho zákonníka. Napriek týmto skutočnostiam nepodáva odvolanie z dôvodu efektívnosti, aj keď rozsudok nepovažuje za spravodlivý. Pre prípad, že odvolací súd rozsudok nezruší a vec nevráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie navrhol rozsudok zmeniť, vo vyhovujúcej časti potvrdiť a v zamietajúcej časti zmeniť tak, že poisťná zmluva je platná a žalovaný má povinnosť vydať potvrdenie o poistení. V časti výroku o trovách konania navrhol rozsudok nepotvrdiť a priznať mu právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný v replike zotrval na dôvodoch svojho odvolania. Zdôraznil, že plynutie premlčacej doby nie je možné odvodzovať od skutočnosti, kedy svedkyňa X. povedala žalobcovi, že poisťné na obdobie po 05. 11. 2013 do 03. 11. 2014 nemá uhrádzať. Žalobca má právnické vzdelanie, naviac, vo všetkých vyjadreniach uvádza, že ak by mal platiť poisťné 25 rokov, inak by produkt neuzatvoril. Na jednej strane vyjadruje, že oslobodenia od platenia poisťného bolo jeho hlavným motivačným determinantom pri uzatváraní zmluvy (čo však nie je pravda, VPP pripúšťajú oslobodenia poisťného iba pri plnej invalidite) a na druhej strane uhradil poisťné od 03. 11. 2013 do 11. 2014, pretože vedel, že podľa zmluvy musel poisťné uhradiť a následne sa odvoláva na výpoveď svedkyne. Z toho je zrejmé, že si vyjadrenia prispôsobuje ako mu to vyhovuje. Ak platí, že bol presvedčený, že jeho povinnosť platiť poisťné trvá 15 rokov, potom už nemal poisťné za posledné obdobie uhrádzať. Ak ho uhradil, jednoznačne prejavil, že vie aké povinnosti mu vyplývajú zo zmluvy, a potom je z jeho strany špekulatívne odvolávať sa na vyjadrenie svedkyne, že nemá poisťné uhrádzať. Z uvedeného potom je zrejmé, že dvojročná premlčacia subjektívna lehota začala plynúť 29. 10. 2013 a právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčalo. Z návrhu poisťnej zmluvy vyplýva, že povinnosť platenia poisťného končila uplynutím 25. roku dieťaťa, respektíve za splnenia tam vymedzených prípadov.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem, s následným verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti vyhovujúcej časti rozsudku nie je dôvodné. Proti zamietajúcej časti rozsudku odvolanie žalobca nepodal, preto v týchto častiach nadobudol rozsudok právoplatnosť.

6. Podľa § 470 ods. 1, 2 prvej vety zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zákonom č. 160/2015 Z. z. a ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016, vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté pred dňom jeho účinnosti.

8. Žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 24. 05. 2016 sa žalobca domáhal určenia platnosti poistnej zmluvy č. 152052662-1 uzatvorenej dňa 02. 11. 1998 medzi ním a žalovaným, vydania potvrdenia o poistení, poisťky, obsahujúcej poistné podmienky, obsah poistenia podľa poistnej zmluvy číslo 152052662-1 uzatvorenej dňa 02.11.1998, na základe ktorej platenie poistného končí 03. 11. 2013 a zaplatenia sumy 331,94 eur. Predmetom prieskumu odvolacím súdom je len výrok rozsudku, ktorým súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 331,94 eur, keď dospel k záveru, že tento nárok nie je premlčaný.

9. Predmetom prieskumu odvolacím súdom je vyhovujúci výrok rozsudku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 331,94 eur titulom vydania predmetu bezdôvodného obohatenia, ktoré predstavuje žalobcom nedôvodne zaplatené poistné za obdobie od 03. 11. 2013 do 03. 11. 2014. Sporným medzi stranami sporu bolo, či je tento nárok premlčaný, t.j. kedy začala žalobcovi plynúť dvojiročná subjektívna premlčacia doba ustanovená v § 107 ods. 1 Obč. zákonníka pre premlčanie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Žalobca tvrdil, že premlčacia doba začala plynúť 09. 11. 2015, kedy oznámil žalovanému, že pri kontrole platieb zistil, že dňa 29. 10. 2013 uhradil na základe jeho výzvy poistné vo výške žalovanej sumy. Žalovaný zastával názor, že premlčacia doba začala plynúť 29. 10. 2013, kedy žalobca uhradil spornú čiastku poistného. Súd prvej inštancie počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby ustálil dňom nasledujúcim po 15. 10. 2014, kedy bola žalobcovi doručená ďalšia výzva na platenie poistného a na ktorú reagoval výzvou na vrátenie mylnej platby zo dňa 15. 12. 2014.

10. Podľa § 107 ods. 1 OZ sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

11. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2) OZ.

12. V prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, t.j. subjektívna a objektívna premlčacia doba. Jej začiatok je upravený odlišne; tieto dve premlčacie doby začínajú, plynú a končia nezávislé na sebe. Subjektívna premlčacia doba je kratšia - dvojiročná, objektívna premlčacia doba je buď trojiročná v prípade bezdôvodného obohatenia vzniknutého z nedbanlivosti alebo desaťročná, ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie.

13. Z vykonaného dokazovania nesporne vyplýva, že strany sporu dňa 02. 11. 1998 uzatvorili poistnú zmluvu pre kapitálové poistenie dieťaťa č. 152052662-1 v prospech poistenca - P. A., nar. XX. XX. XXXX. Začiatok poistenia bol dohodnutý dňom 03. 11. 1998 a koniec platenia poistného dňom 03. 11. 2013, najneskôr vo výročný deň začiatku poistenia v roku, v ktorom poistené dieťa dovŕši 25. rok života. Platenie poistného bolo dohodnuté jedenkrát ročne v sume 10.000,- Sk, t.j. 331,94 Eur. Odvolací súd s prihliadnutím na dojednanie zmluvných strán a ich dohodu o konci platenia poistného súhlasí so

záverom súdu prvej inštancie, že v poisťnej zmluve zmluvné strany dohodli koniec platenia poisťného 03. 11. 2013 (možnosť ukončenia platenia výročným dňom, v ktorom dieťa dovŕši 25 rokov ani nemohla nastať vzhľadom na dĺžku trvania zmluvy 15 rokov). Metodiku produktu VSI-Kapitálové poistenie, na ktorú sa žalovaný odvoláva, ani odvolací súd nepovažoval za dôkaz preukazujúci, že poisťné malo byť platené inak ako bolo dohodnuté v zmluve, t.j. do 03. 11. 2023 a že došlo k omylu pri vyhovení zmluvy. V návrhu poisťnej zmluvy je úprava rozsahu nárokov, ktorá upravuje podmienky výplaty poisťného plnenia, nie dobu (dĺžku), platenia poisťného. Pokiaľ teda dňom 03. 11. 2013 skončila žalobcovi povinnosť platiť poisťné, úhrada poisťného za ďalšie obdobie, od 03. 11. 2013 do 03. 11. 2014, bola plnením bez právneho dôvodu (§451 ods. 2 OZ).

14. V posudzovanom prípade je potom významné posúdenie právnej otázky, kedy začala žalobcovi plynúť subjektívna dvojročná premlčacia doba na uplatnenie práva. Vo všeobecnosti za rozhodujúci pre začiatok jej plynutia treba považovať deň, kedy oprávnený v konkrétnom prípade skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr (rozhodnutia NS SR publikované v ZSR pod č. 2/2005, č. 22/2013, 1Cdo/67/2011 z 25.3.2013, NS ČR 30Cdo/2758/2006 z 14. 08. 2007, 32 Cdo/2626/2009 z 18.5.2011). Teda nie je podstatná a rozhodujúca okolnosť, kedy sa oprávnený v prvom rade pri riadnej starostlivosti mohol dozvedieť, že na jeho úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale je rozhodujúce, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedel. Z § 107 ods. 1 OZ totiž vyplýva, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby k uplatneniu práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodujúci subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie tohto práva. Táto (subjektívna) vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor sa niekto bezdôvodne obohatil a o tom, v prospech koho k tomuto obohateniu došlo, pritom musí byť skutočná. Nie je pritom rozhodujúce, či sa oprávnený o svojom práve nedozvedel vlastným zavinením, teda či sa mohol o svojom práve dozvedieť alebo mal dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti.

15. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaný doručil žalobcovi výzvu na platenie poisťného za poisťné obdobie od 03. 11. 2014 do 03. 11. 2015. Výzva bola vyhotovená s dátumom 15. 10. 2014 (streda). Žalobca požadované poisťné nezaplatil majúc za to, že po 03. 11. 2013 už nemá povinnosť platiť poisťné, čo uvádzal v liste z 15. 12. 2014 zaslanom žalovanému. V ňom namietal platby poisťného na obdobie od 03. 11. 2014 do 03. 11. 2015 poukazujúc na to, že koniec platenia bol dohodnutý najneskôr v 25. roku veku dieťaťa, teda môže skončiť aj pred uvedeným dátumom, a to v zmluve uvedeným dňom 03. 11. 2013. Keďže žalobca nezaplatil poisťné na ďalšie poisťné obdobie, pristúpil žalovaný k redukcii poisťného od 09. 03. 2015, o čom ho informoval (až) listom z 03. 08. 2015. Žalobca nesúhlasil s postupom žalovaného a v liste z 09. 11. 2015 vyslovil nesúhlas s redukciou poisťného a prvýkrát oznámil žalovanému, že spornú platbu uhradil omylom a žiadal o jej vrátenie. Správnosť svojho postupu začiatkom novembra 2015 konzultoval s Mgr. X., finančnou agentkou, ktorá mu povedala, že nemal uhrádzať poslednú platbu poisťného.

16. Vychádzajúc z uvedených skutočností a v kontexte vyššie uvedeného výkladu nie je možné súhlasiť so žalovaným, že subjektívna premlčacia doba na uplatnenie práva začala žalobcovi plynúť dňom 29. 10. 2013, t.j. dňom úhrady poisťného s poukazom len na údaj o konci platenia poisťného v zmluve. Nie je totiž právne významné, že sa pri riadnej starostlivosti mohol dozvedieť, že na jeho úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale je rozhodujúce, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedel. Údaj o konci platenia poisťného uvedený v poisťnej zmluve sám o sebe nepreukazuje vedomosť žalobcu o vzniku bezdôvodného obohatenia, keďže preukázateľne uhrádzal platby poisťného na základe výziev žalovaného a až po doručení výzvy z 15. 10. 2014 na zaplatenie poisťného na obdobie rokov 2013/2014 začal namietat dôvodnosť požadovanej platby. Tvrdenie, že ak koniec platenia poisťného vyplýva zo zmluvy, žalobca vedel (musel vedieť), že nemá povinnosť platiť poisťné postráda aj rozumný argument dôvodu zaplatenia poisťného. Je nelogické, aby „dlžník“, ktorý vie (je subjektívne presvedčený) že nemá povinnosť nič platiť, v tomto prípade poisťné, toto zaplatí a potom sa domáha jeho vrátenia. V danej veci žalobca preukázal relevantný dôvod plnenia (na základe výzvy žalovaného z 08. 10. 2013) vyplývajúci z poisťnej zmluvy.

17. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že subjektívna premlčacia doba mohla žalobcovi začať plynúť až po doručení výzvy na platenie poisťného na obdobie od 03. 11. 2014 do

03. 11. 2015, t.j. po 15. 10. 2014. S ohľadom na dátum podania žaloby 24. 05. 2016 nie je právne významné zistenie, kedy bola výzva skutočne žalobcovi doručená, pretože dvojročná subjektívna lehota na uplatnenie práva aj so začiatkom plynutia nasledujúcim dňom po vyhotovení výzvy - 16. 10. 2014 - uplynula 16. 10. 2016, teda žaloba bola podaná včas. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca subjektívne presvedčený o tom, že platbu realizovanú 29. 10. 2013 nemal platiť a žalovaný sa bezdôvodne obohatil dozvedel až od Mgr. X., ktorú vyhľadal z dôvodu zistenia správnosti postupu pri úhrade poisťného za obdobie 2013/2014, keďže žalovaný pre neplatenie poisťného redukoval poisťné plnenie, čo mu oznámil listom datovaným 03. 08. 2015. Odvolacia námietka žalovaného, že počiatok plynutia premlčacej lehoty nie je možné odvodzovať od vyjadrenia Mgr. X., od začiatku novembra 2015, nie je právne významná, keďže subjektívna premlčacia doba s počiatkom plynutia dňom nasledujúcim po doručení výzvy (16.10.2014) do podania žaloby neuplynula.

18. Dátum zaplataenia spornej sumy dňa 29. 10. 2013, resp. jej prijatie žalovaným (najsťôr 30. 10. 2013) je právne významný z hľadiska počiatku plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Tá totiž v zmysle § 107 ods. 2 OZ začína plynúť momentom prijatia bezdôvodného obohatenia (rozhodnutie NS SR sp. zn. 30 Cdo 4982/2009 z 27. 09. 2011, 30Cdo/4366/2007 z 25. 11.2008, 4545/2010 z 14.12.2010). Žaloba podaná dňa 24. 05. 2016 bola podaná pred uplynutím trojročnej objektívnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť najšťôr 30. 10. 2013 a uplynula 30. 10. 2016.

19. Keďže do podania žaloby neuplynula subjektívna a ani objektívna premlčacia lehota, nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je dôvodný a odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti a súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože mu trovy konania nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťá (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).